

A photograph of four children sitting on a colorful, car-shaped playground structure. The children are wearing winter clothing, including hats and jackets. The structure is red and white with large wheels. The background shows a park setting with trees and a building.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelukysely Lahdessa 2026

Tulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Palvelukyselyn tarkoitus

Lahden kaupunki keräsi tietoa lasten, nuorten ja perheiden **palveluiden toimivuudesta, saatavuudesta ja saavutettavuudesta**. Näkemyksiä toivottiin perheiltä ja huoltajilta, joilla on alle 19-vuotiaita lapsia ja nuoria Lahden kaupungin palveluiden piirissä. Kyselyyn pystyi vastaamaan myös lapsi tai nuori itse tai lasten ja nuorten kanssa työskentelevä henkilö.

Kyselyn avulla arvioitiin **perheiden kokemusta ja näkemystä** Lahden

- varhaiskasvatuspalveluista,
- perusopetuksesta, harrastus- ja iltapäivätoiminnasta,
- lukion ja toisen asteen opetuksesta,
- nuorisopalveluista,
- koulukuljetuksesta,
- joukkoliikenteen käytöstä sekä asumisesta.



Palvelukyselyn tarkoitus

Vastausaika oli 6.2.–28.2.2026. Kyselyyn pystyi vastata OmaLahti-osallistumissivustolla ja siihen **vastasi 375** henkilöä, joista 88 % oli naisia. Merkittävä osa vastaajista kävi töissä (74 %). Eniten vastauksia saatiin eteläisen (34 %) ja itäisen (33 %) Lahden palveluita koskien.

Kootun tiedon pohjalta **arvioidaan asiakastyytyväisyyttä, alueellisia palveluverkkoja sekä palveluiden muutosten vaikutuksia**. Vastauksista saadaan arvokasta tietoa kaupungin ja alueiden palveluiden kehittämiseksi.

Kyselyn tulokset vietiinn Lahden kaupungin aluepalvelutoimikunnalle, asianomaisille lautakunnille sekä toiminnasta vastaaville palveluille. Tulosten koonti käsitellään alueellisissa kumppanuuspöydissä, jotka voivat halutessaan antaa kannanottonsa toimialueensa suunnitteluun, päätöksiin sekä palveluiden kehittämiseksi.



Tulosten analyysin raja

375 henkilöä vastasi kyselyyn, joka luo kokonaiskuvaa ja antaa suunta-antavaa tietoa lasten, nuorten ja perheiden palveluista. Yli sata henkilöä arvioi seuraavia palveluita (129-253):

- Varhaiskasvatuspalvelut, matkat, asuminen
- Perusopetuspalvelut, koulumatkat, asuminen, joukkoliikenne
- Lasten vapaa-ajan toiminta: iltapäivätoiminta, harrastaminen
- Joukkoliikenne aikuisen arjessa

Kyselyn vastausten koonti on tehty palveluittain ja teemoittain. Jokaisen osion lopuksi on lyhyt yhteenveto ja johtopäätökset.

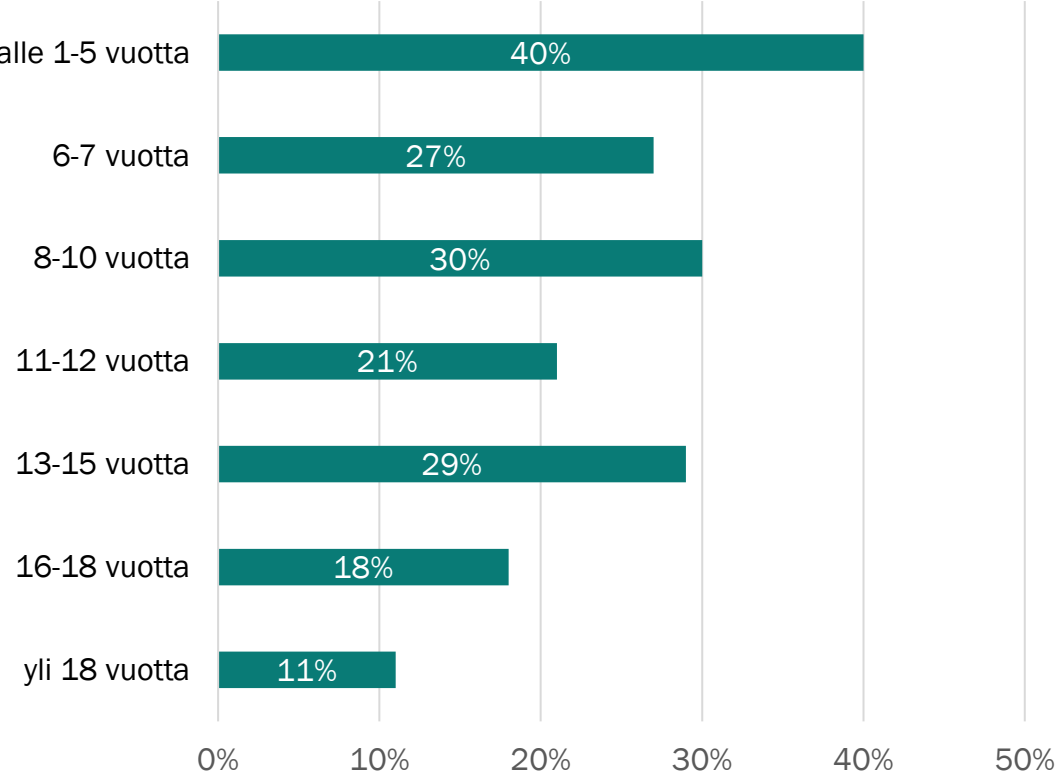
Aineiston laajuuden vuoksi vertailua suuralueittain ei ole tehty. Palveluiden ja aluepalvelutoimikunnan käyttöön on toimitettu alueelliset palveluiden raportit arviointia varten sekä kaikki avoimet vastaukset ja palautteet.



Taustatiedot

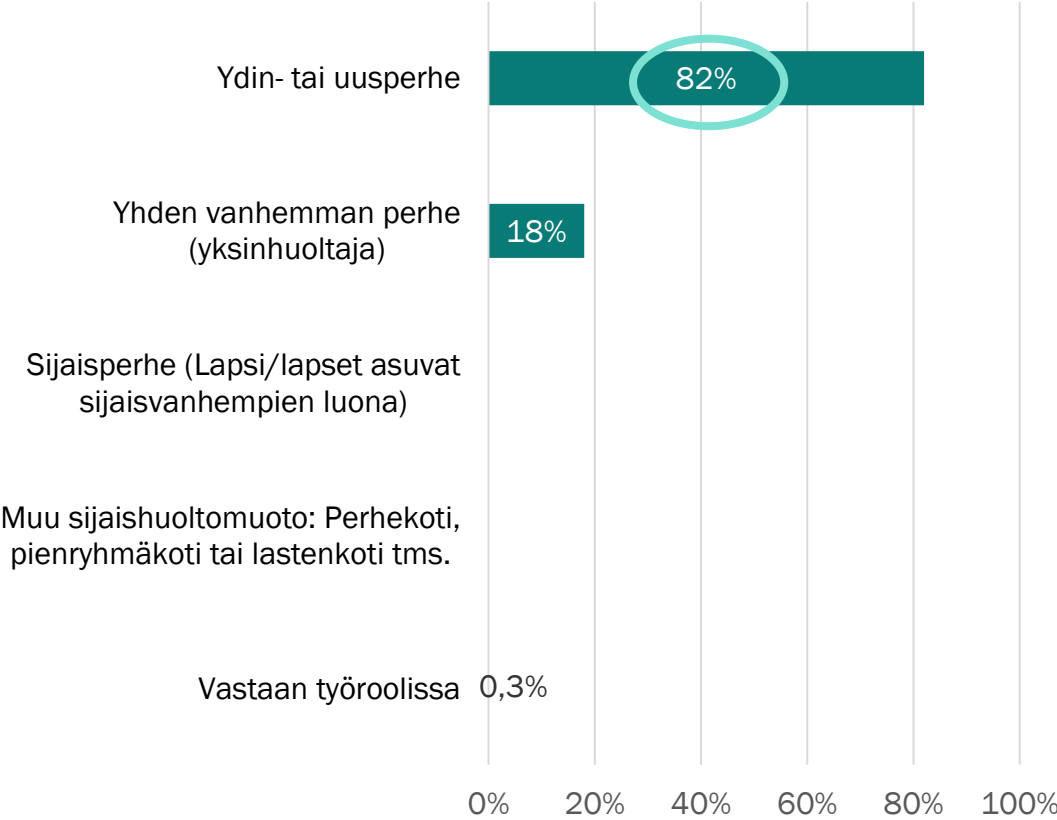
Lasten ikäjakaumat

Vastaajien määrä: 369, valittujen vastausten lukumäärä: 646



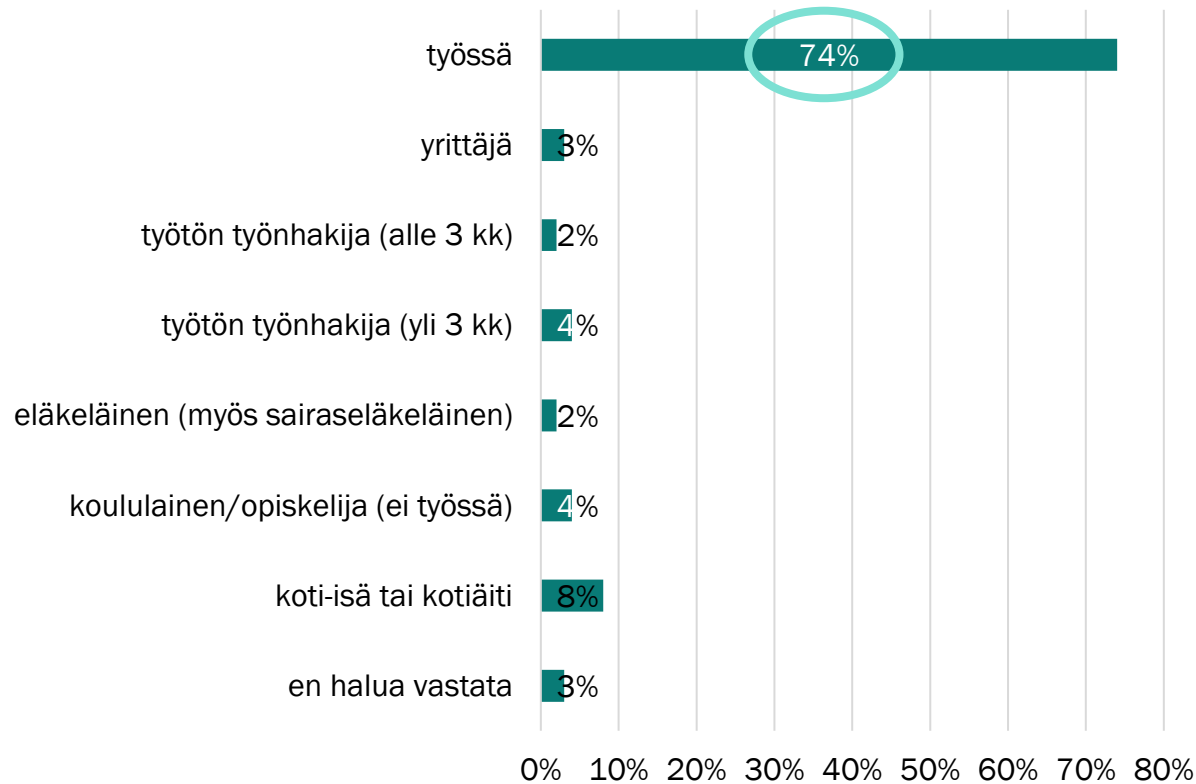
Perhemuoto

Vastaajien määrä: 367



Valitse parhaiten työtilannettasi kuvaava yksi vaihtoehto

Vastaajien määrä: 374



Huomioita vastaajista

Vastaajista suuri osa on lähihuoltajia 95 %, ydin- tai uusioperheistä 82 % ja naisia 88 % sekä suomalaisia 97 %, joista 34 % asuu eteläisessä ja 33 % itäisessä Lahdessa.

Vastaajista 48 prosentilla oli kaksi lasta. Vastaajien lasten ikäjakauma oli tasainen. Eniten vastasivat alle 6-vuotiaiden lasten vanhemmat.

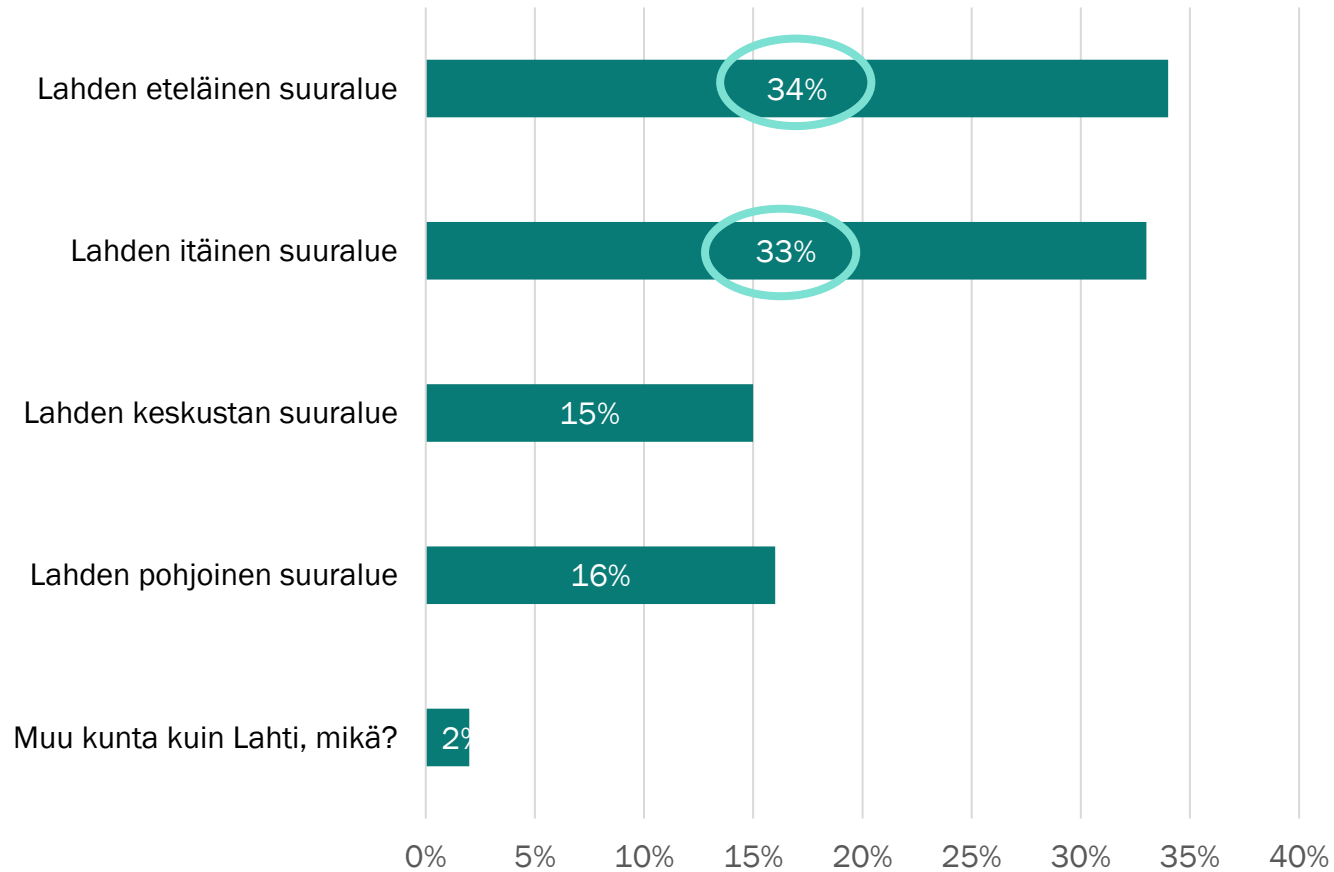
Vastaajista 74 prosenttia oli työssäkäyviä huoltajia. Lahden työttömyyslukuihin verraten, vain noin 6 prosenttia työttömistä huoltajista vastasi.

Asuminen

Asuminen

Vastaajien määrä: 367

Valitse se Lahden suuralue, jossa perheenne/lapsenne asuu tai on asiakkaana.



Havainnot arjen palveluista

1. **Lähikauppa** on tärkein arjen palvelujen paikka. 63 % hakee ruoka- ja päivittäistavaraostokset asuinalueen lähikaupasta. Tämä kertoo vahvasta tarpeesta lähipalveluille ja saavutettavuudelle.
2. Moni hyödyntää myös **suurempia kauppakeskittyymiä**. 44 % asioi ruokakaupoissa tai kauppakeskuksissa Lahtelaisten suurmarketeissa (ei omalla asuinalueella). 31 % käy ruokaostoksilla suuremmassa lähiökeskuksessa. Aukkaat yhdistävät arjen palveluihin usein myös "isoilla kaupoilla käynnin", etenkin jos valikoimaa kaivataan.
3. Palvelujen hakeminen **vaihtelee tilanteen mukaan**. 25 % hakee ruoka- ja tarvikeostot tarpeen mukaan eri paikoista. Joustavuus ja tilanteeseen sopiva palvelu ovat tärkeitä.
4. Harrastus- ja liikuntapalvelut haetaan usein sieltä, missä **tarjonta on paras**. 40 % käyttää harrastus- ja liikuntapalveluja tarjonnan mukaan eri puolilla kaupunkia. Vain 7 % valitsee harrastuspaikan vain läheltä. Harrastuksissa **laatu ja tarjonta ohjaavat** enemmän kuin sijainti. 4 % mainitsee muita syitä liikkumispaikan valintaan.
5. Verkkokauppa ja kotiinkuljetus ovat pienessä mutta näkyvässä roolissa. 13 % tilaa ruokaa ja tarvikkeita kotiin tai lähipisteeseen. Digitaaliset palvelut ovat täydentävä kanava, mutta eivät vielä valtavirtaa.
6. Työmatkan varrella asiointi on vähäistä. 20 % tekee ostoksia työmatkan varrella tai työpäivän yhteydessä. Työpaikkojen keskittyminen tai etätyön lisääntyminen voi vaikuttaa tähän.

Johtopäätökset asumista ja arjen palveluita koskien

- Aineiston perusteella asuinalueiden kokemukset rakentuvat **arjen sujuvuuden, palveluiden läheisyyden, liikkumisen helppouden, turvallisuuden ja luonnon saavutettavuuden ympärille.**
- Valtaosa vastaajista on **tyytyväisiä asumiseensa**, mutta **tyytymättömyyttä** synnyttävät **palvelujen vähentyminen, liikenneturvallisuus, joukkoliikenteen puutteet, nuorten tilojen niukkuus ja ympäristön hoidon epätasaisuus.**
- Arjen palveluissa korostuu **lähipalvelujen merkitys:** 63 % hakee ostokset lähikaupasta. Samalla harrastus- ja liikuntapalveluissa **laatu ja tarjonta ohittavat sijainnin** – perheet liikkuvat eri puolille kaupunkia, jos tarjonta on sopivampaa. Kotiinkuljetus on näkyvillä, mutta selvästi rajallista.

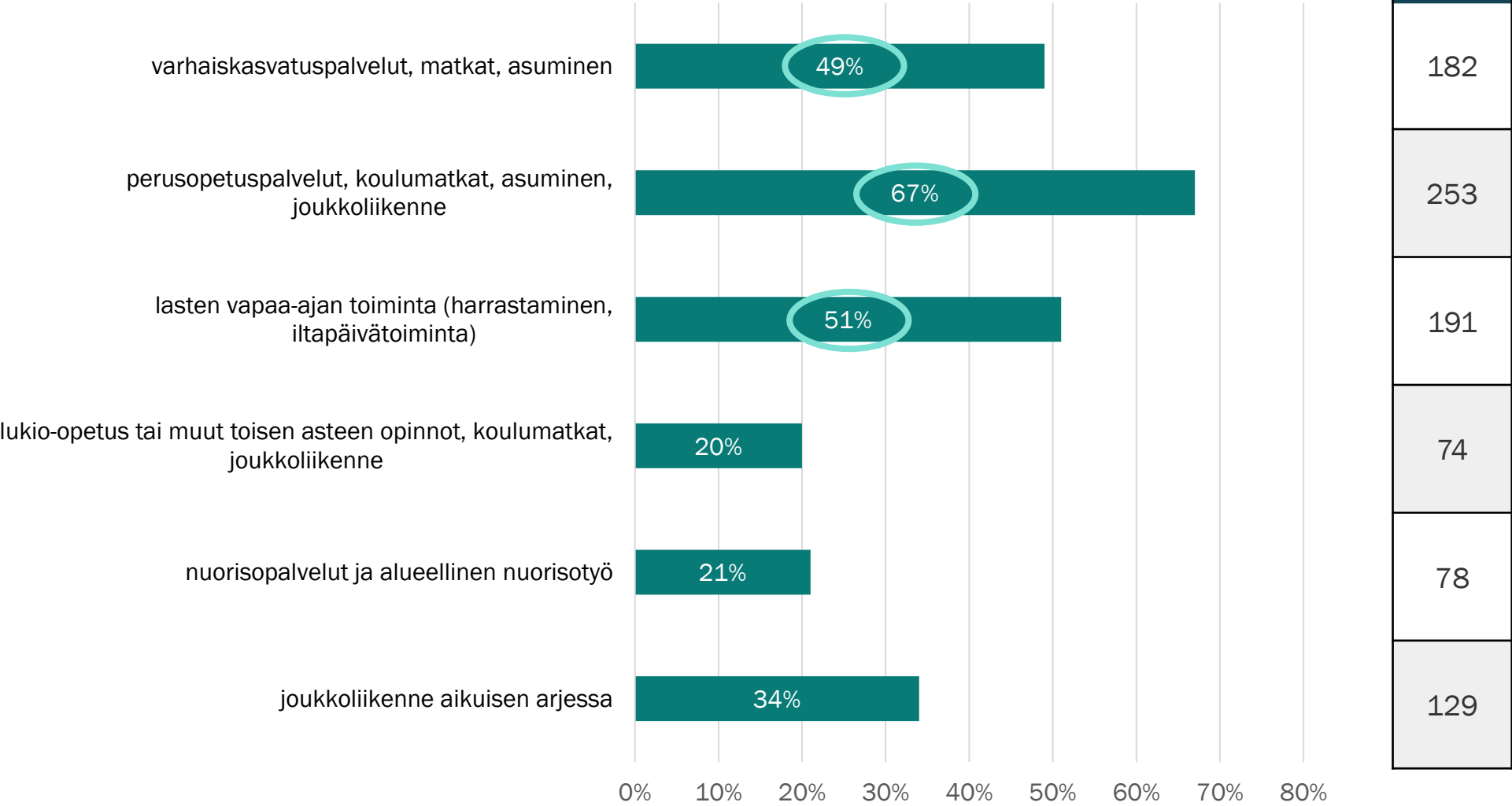


Palvelut

Lahden palvelut ja toiminnot

Valitse ne Lahden palvelut ja toiminnot, joiden kysymyksiin haluat vastata. Voit valita useamman vaihtoehdon.

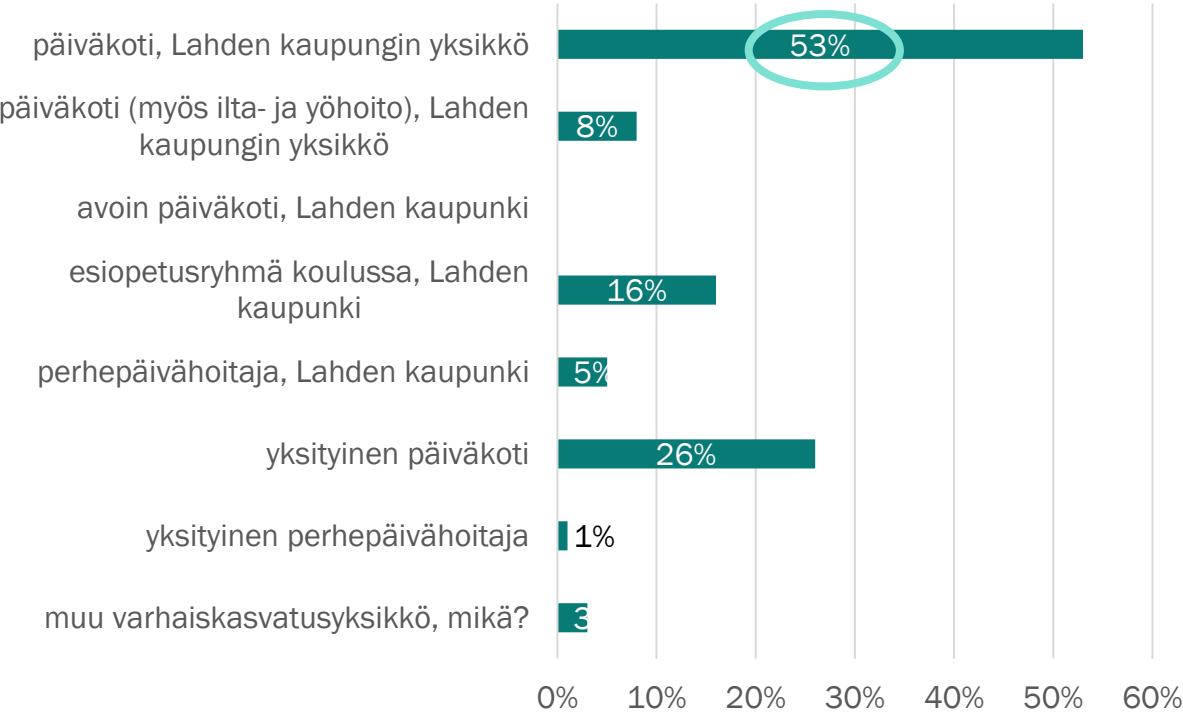
Vastaajien määrä: 375, valittujen vastausten lukumäärä: 907



Varhaiskasvatuspalvelut, matkat, asuminen

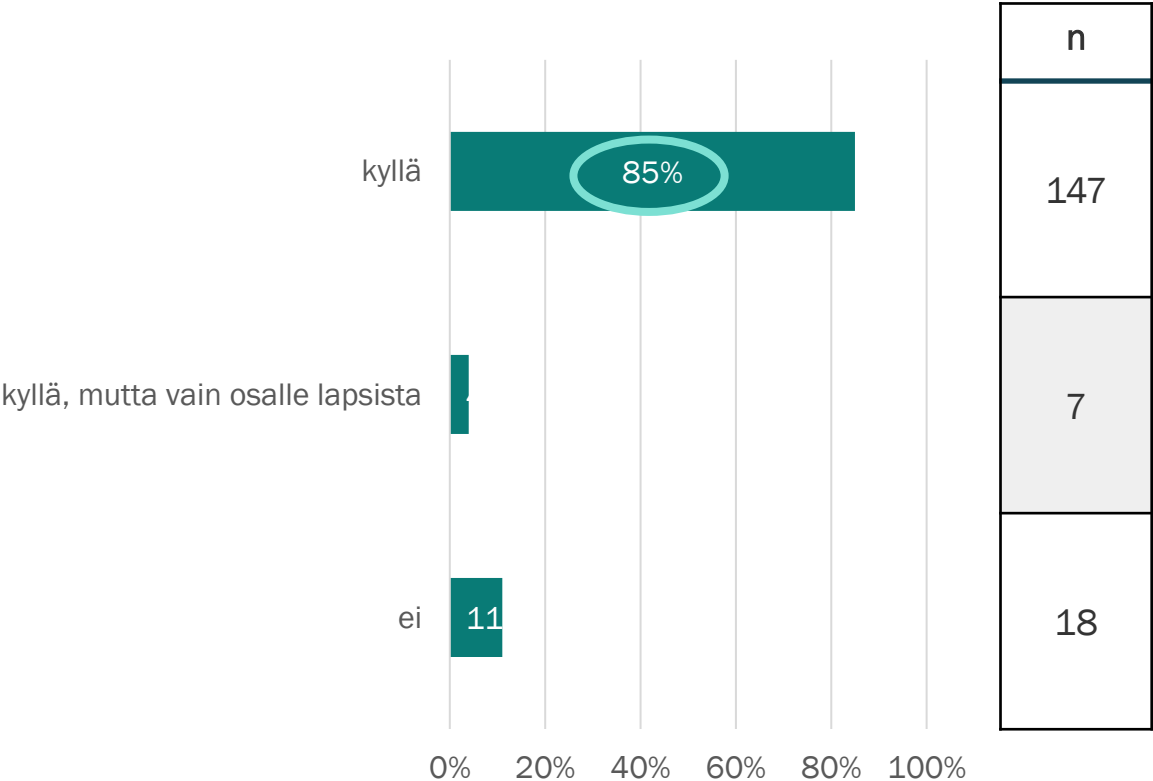
Lapsen/lapsien Varhaiskasvatusyksikkö

Vastaajien määrä: 172, valittujen vastausten lukumäärä: 192
Voit valita useamman vaihtoehdon, mikäli lapset ovat eri yksiköissä.



Lapsen/lasten varhaiskasvatuspaikan saatavuus

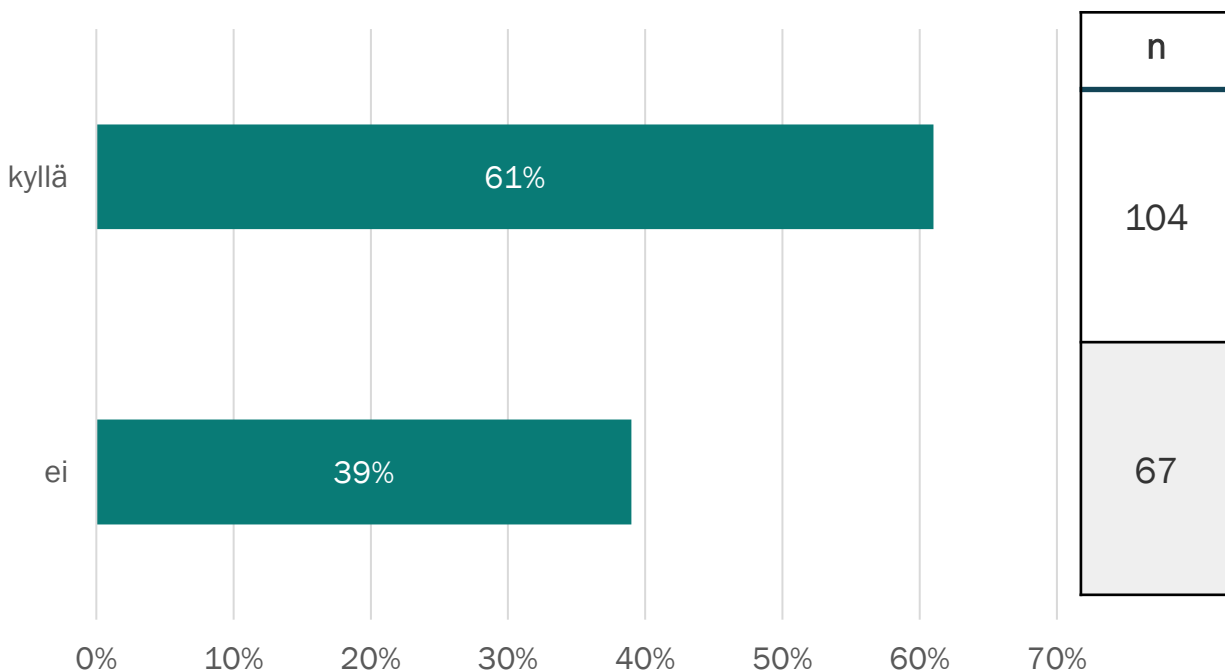
Onko lapsenne varhaiskasvatuspaikka saatu toiveenne mukaisesti?
Vastaajien määrä: 172



Päiväkodin sijainti suhteessa kotiin

Onko lapsenne hoidossa kotianne lähimpänä olevassa päiväkodissa?

Vastaajien määrä: 171



"Lähi päiväkodissa ei ollut vapaita paikkoja ilmeisesti silloin kun sitä haettiin."

"Ovat lähinnä vuorohoitopäiväkoteja, joten meille osoitettu pph. Varahoitopaikka varsin kaukana näin autottomana."

"Vuorohoidon tarpeen vuoksi."

"Vuorotyö ja alueella ei vuoropäiväkotia"

"Lapseni oli yksityisessä päiväkodissa koska lähin paikoista oli isoilla ryhmäkoolla varusteltu ja vaihtelevat ohjaajat. Kiinnittyminen ja johdonmukainen hoito olisi kärsinyt."

"En halunnut lastani laittaa valtavaan parakkiin Launeelle. Hennalasta olin puolestani kuullut sen olevan sisäilmaongelmainen."

Havainnot

Avoimissa vastauksissa kuvataan eniten **päiväkotien olevan täynnä**. Perheillä epävarmuutta paikan saamisesta. **Paikkojen puute** on ajanut lapsen tiettyyn päiväkotiin.

Lähipäiväkodin ulkopuolelle jääminen näyttäytyy avoimissa vastauksissa **harvoin perheen ensisijaisena toiveena**. Se kuvataan useimmiten rakenteellisena ratkaisuna, johon perhe on joutunut sopeutumaan.

Kauempana kodista olevien **palveluiden vaikutukset** eivät rajoitu logistisiin kysymyksiin, vaan **koskettavat lapsen hyvinvointia, perheen jaksamista ja yhteisöllisyyttä**.

Päiväkotisiirrot näyttäytyvät vastauksissa usein **ennakoimattomina** ja **perheiden näkökulmasta huonosti perusteltuina**, mikä heikentää luottamusta palveluprosessiin.

Johtopäätökset varhaiskasvatuspalveluita koskien

- **Saatavuus ja sijoittuminen**

Useimmat saavat toiveidensa mukaisen paikan, mutta paikkapula, vuorohoidon rakenteet ja suurten yksiköiden koko ohjaavat valintoja. Lähimpään yksikköön ei aina päästä, ja valinnat ovat osin rakenteellisia eivätkä perheiden ensisijaisia toiveita.

- **Arjen vaikutukset**

Kauempana sijaitseva varhaiskasvatus lisää kuljetusriippuvuutta, hoitopäivien pituutta ja perheen kuormitusta. Lapsen sosiaalisten suhteiden muodostuminen vaikeutuu, jos arki sijoittuu oman asuinalueen ulkopuolelle.

- **Tukipalvelut ja laatu**

Tukipalveluja saa vain pieni osuus lapsista, mutta niitä pitävät riittävinä valtaosa käyttäjistä. Haasteita liittyy henkilöstön vaihtuvuuteen, ryhmäkokoihin, tilojen kuntoon sekä palveluiden ennakoitavuuteen. Toisaalta vahvuuksina nähdään pienet yksiköt, pysyvät aikuiset, luonnon hyödyntäminen ja lapsilähtöisyys.

- **Kehitystoiveet**

1. lapsien mahdollisuus lähipäiväkoteihin ja lisää pienempiä yksiköitä
2. ryhmäkokojen pienentäminen
3. henkilöstön jaksamisen tukeminen
4. varhaiskasvatuksen arjen ennakoitavuus
5. perheiden kuuleminen päätöksenteossa

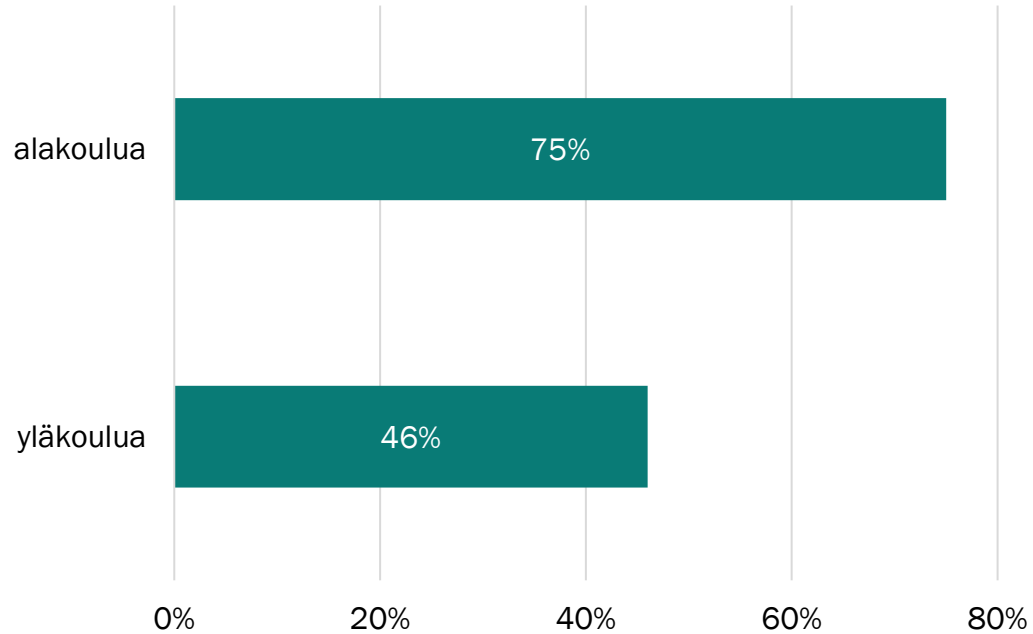


***Perusopetuspalvelut,
koulumatkat, asuminen,
joukkoliikenne***

Lapseni käy/käyvät

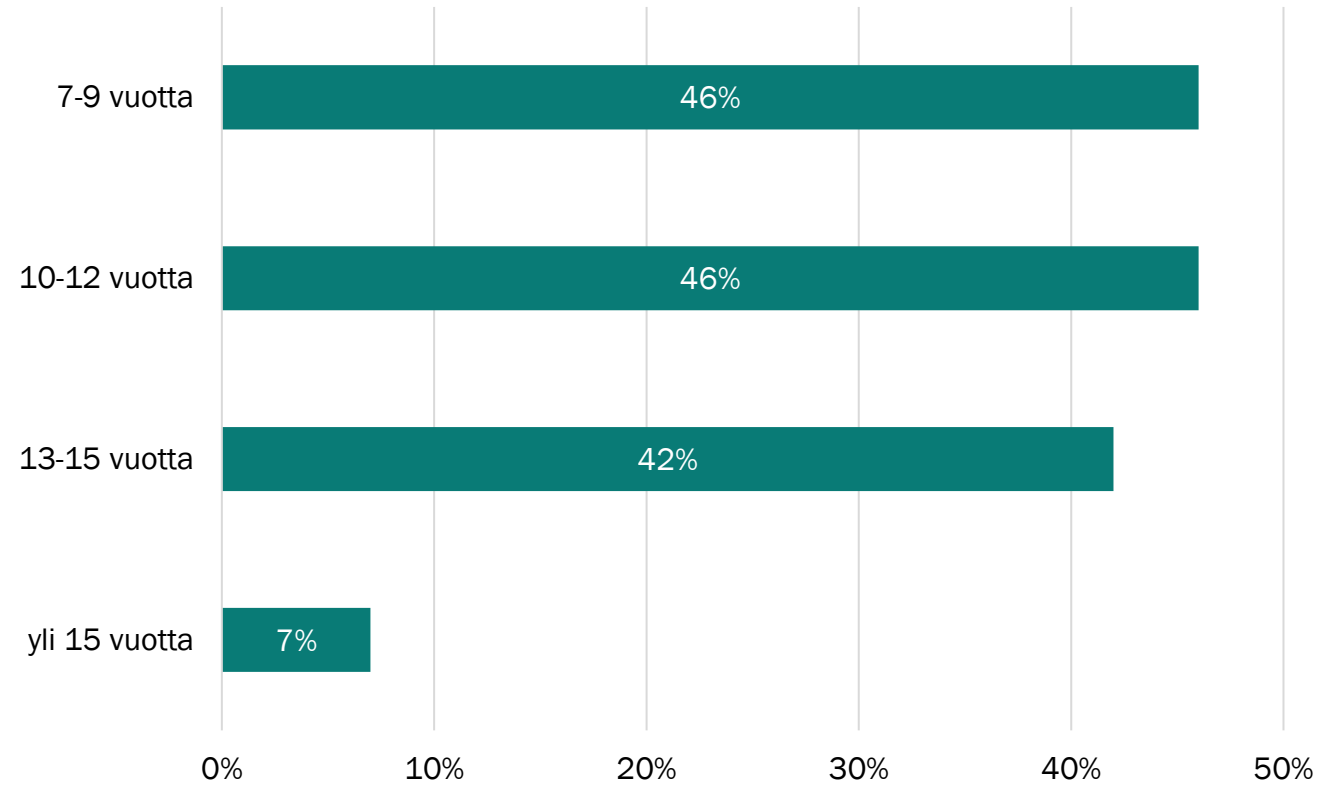
Voit valita useamman vaihtoehdon, mikäli useampi lapsi käy eri kouluastetta

Vastaajien määrä: 226, valittujen vastausten lukumäärä: 272

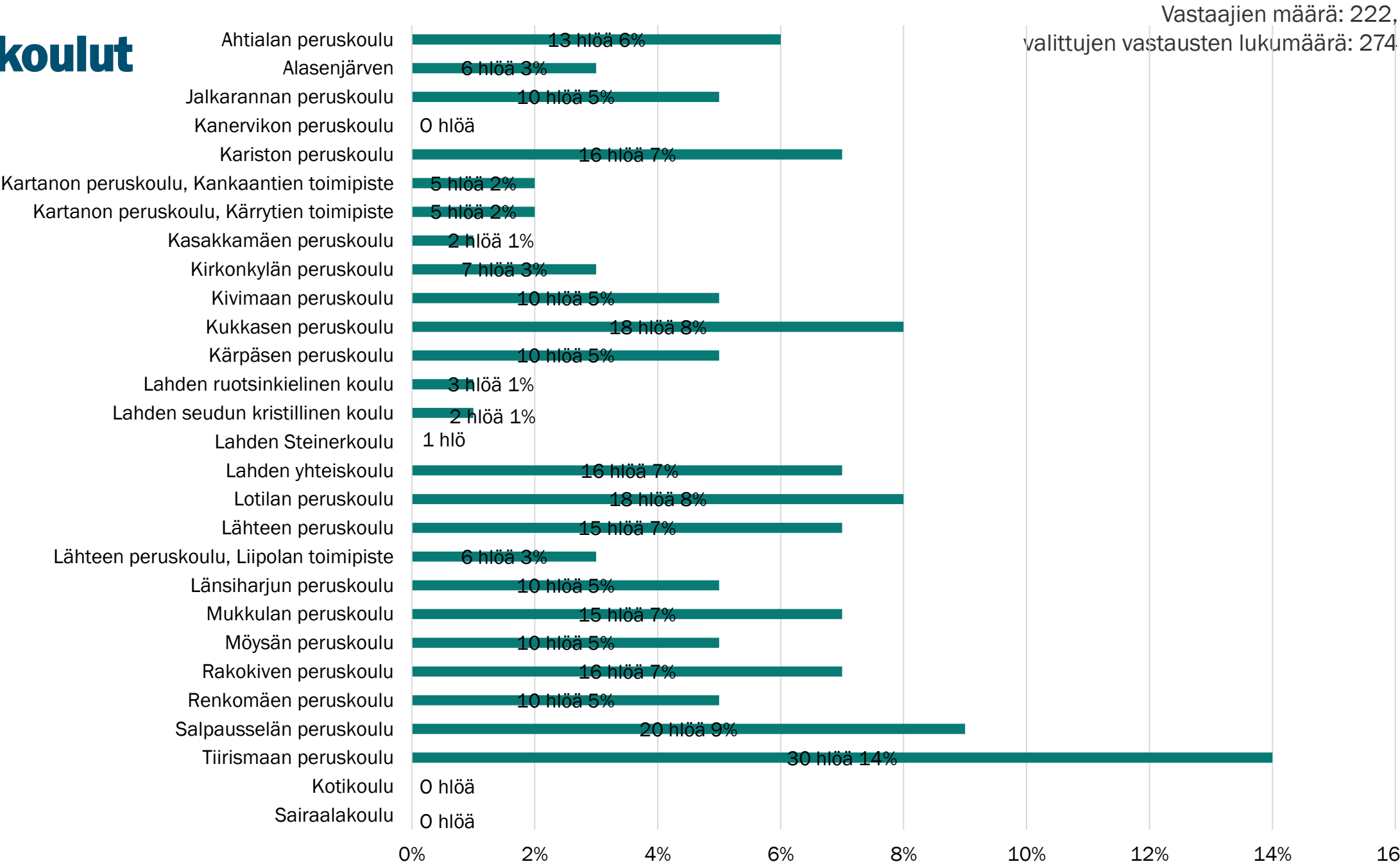


Perusopetuksessa olevien lasten ikäryhmät

Vastaajien määrä: 224, valittujen vastausten lukumäärä: 314



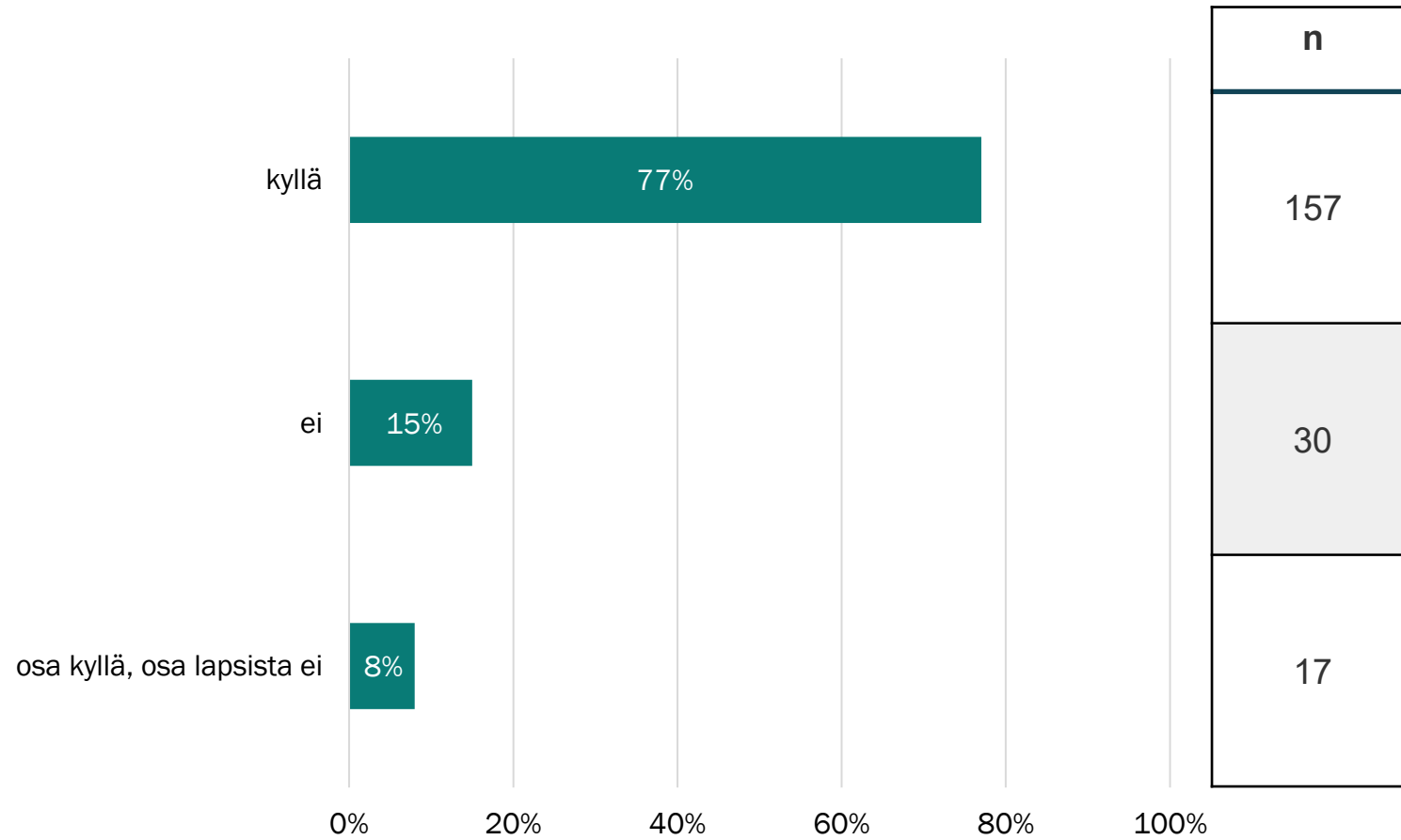
Lasten koulut



Lähikoulu

Käykö lapsenne lähikoulua?

Vastaajien määrä: 204



Tyytyväisyys lapsen koulun toimintaan

Vastaajien määrä: 230

Arvio asteikolla 1-10

Keskiarvo 7.5

Mediaani 8.0

Johtopäätökset perusopetuspalveluita koskien

- **Lähikoulu ja arjen sujuvuus**
Valtaosa lapsista käy lähikoulua, ja lyhyt koulumatka on keskeinen arjen rakenteita tukeva tekijä. Lähikoulun nähdään lisäävän itsenäistä liikkumista, sosiaalisia suhteita ja ennustettavuutta.
- **Ryhmäkoot ja oppimisympäristö**
Moni on tyytyväinen ryhmäkokoon, mutta noin kolmannes kokee ryhmät liian suuriksi. Huolia aiheuttavat:
 1. työrauhan haasteet
 2. yksilöllisen huomion riittävyys
 3. tilojen ahtaus
 4. tuentarpeiden kasautuminen ryhmissä
- **Tuki ja henkilöstö**
Tukipalveluja saa alle kolmannes oppilaista. Avoimissa vastauksissa toistuvat tarve lisätä aikuistukea ja erityisopetusta, oikea-aikaisen tuen puute, vaihtuvien opettajien vaikutus turvallisuuden tunteeseen. Henkilöstön toiminnasta on sekä erittäin myönteisiä että haastavia kuvauksia. Kohtaamisen laatu nähdään ratkaisevana lapsen hyvinvoinnille.
- **Koulun vahvuudet**
Osaava henkilöstö, pieni ja yhteisöllinen koulukulttuuri, toimiva vuorovaikutus kodin ja koulun välillä, uusitut tilat ja oppimisympäristöt.
- **Koulun kehityskohteet**
Ryhmäkoot, oppimisrauha, tuki, materiaalien riittävyysavoimien oppimisympäristöjen haasteet, toiveet paremmasta ennakoinnista ja tiedottamisesta.
- **Koulumatkat** ovat pääsääntöisesti lyhyitä, mutta koettu turvallisuus jakautuu.
Turvallisuutta heikentävät:
 1. liikennekäyttäytymiseen liittyvät riskit (nopeudet, näkyvyys, risteykset)
 2. valaistuksen ja talvikunnossapidon puutteet
 3. sosiaalinen turvattomuus (häiriökäyttäytyminen, päihtyneet aikuiset, kiusaaminen)
 4. joukkoliikenteen ongelmiksi nousevat täydet bussit, vuorojen epävarmuus, reitistöjen kiertävyys ja vaihtojen hankaluus

Lasten vapaa-ajan toiminta

iltapäivätoiminta, harrastaminen

Johtopäätökset lasten ja nuorten vapaa-ajantoimintaa koskien

- **Koululaisten iltapäivätoiminta**

Toimintaa arvioidaan kahdella tavalla: osa kokee sen laadukkaaksi ja turvalliseksi, osa kuormittavaksi. Palveluiden saatavuus erityisen tuen lapsille herättää huolta. Toiminnan pedagoginen laatu ja valvonta koetaan vaihteleviksi.

- **Harrastukset**

Koulun harrastustarjonta on osin toimivaa, mutta monien mielestä rajallista ja yksipuolista. Tarpeita ovat:

1. monipuolinen taide- ja liikuntatarjonta
2. pienimuotoiset lähellä olevat kerhot
3. turvallisesti saavutettavat harrastuspaikat

Nuorten kohdalla korostuu tekemisen puute iltapäivisin, mikä linkittyy häiriökäyttäytymiseen.



Nuorisopalvelut ja alueellinen nuorisotyö

Johtopäätökset nuorisopalveluita koskien

- Aineisto antaa kuvan **epätasaisesta alueellisesta saavutettavuudesta**. Monilla alueilla nuorisotiloja ei vanhemmat tunnista lainkaan, ja liikkuvaa nuorisotyötä pidetään epäsäännöllisenä.
- **Keskeiset ilmiöt**
 1. nuoret kaipaavat matalan kynnyksen hengailupaikkoja
 2. palvelut henkilöityvät yksittäisiin nuorisotyöntekijöihin
 3. toiminnan suunnittelussa toivotaan nuorten osallisuutta
 4. osa kokee, että nykyinen toiminta tavoittaa lähinnä aktiivisia nuoria



Lukio-opetus tai muut toisen asteen opinnot, koulumatkat

Johtopäätökset lukiokoulutusta ja toisen asteen opintoja koskien

Valtaosa nuorista pääsee toivomaansa oppilaitokseen.

- **Tyytyväisyys opintopalveluihin liittyy**
 1. laadukkaaseen opetukseen
 2. hyvään työrauhaan
 3. ohjauksen saatavuuteen
- **Haasteita tuovat**
 1. harjoittelupaikkojen saatavuus
 2. tuen saatavuuden vaihtelevuus
 3. opintojen suuren itseohjautuvuuden vaatimus



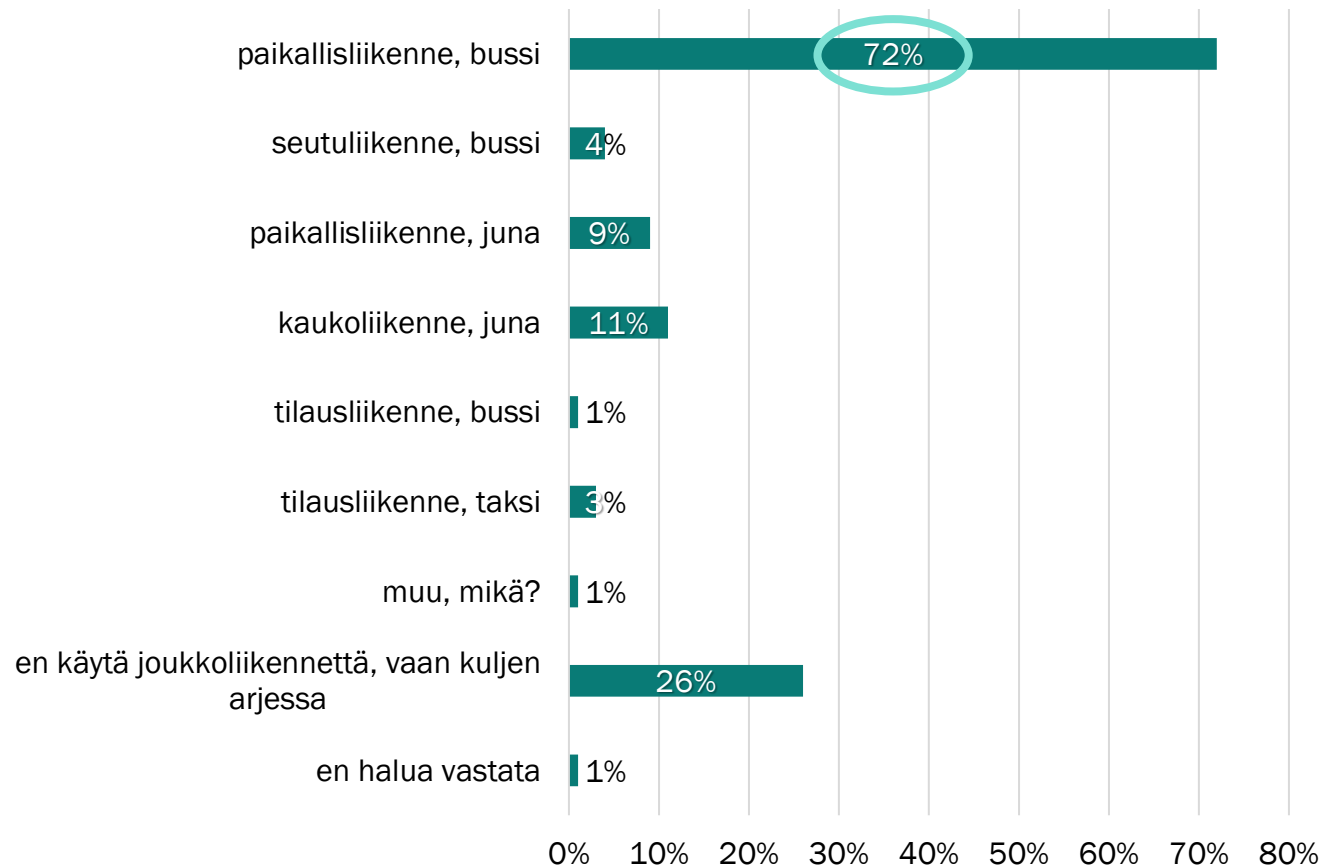
Joukkoliikenne aikuisen arjessa

Joukkoliikennevälineet työmatkoilla tai aikuisen arjessa

Käytättekö itse joukkoliikennettä työmatkallanne tai arjessanne pääsääntöisesti?

Mikäli käytät niin, mitä välinettä?

Vastaajien määrä: 127, valittujen vastausten lukumäärä: 163



Avoimissa vastauksissa joukkoliikenteen käyttö aikuisen arjessa jakautuu selvästi kahteen ryhmään. Osa vastaajista käyttää joukkoliikennettä säännöllisesti, mutta huomattava osa kertoo suoraan, ettei käytä joukkoliikennettä lainkaan, vaan liikkuu **omalla autolla**.

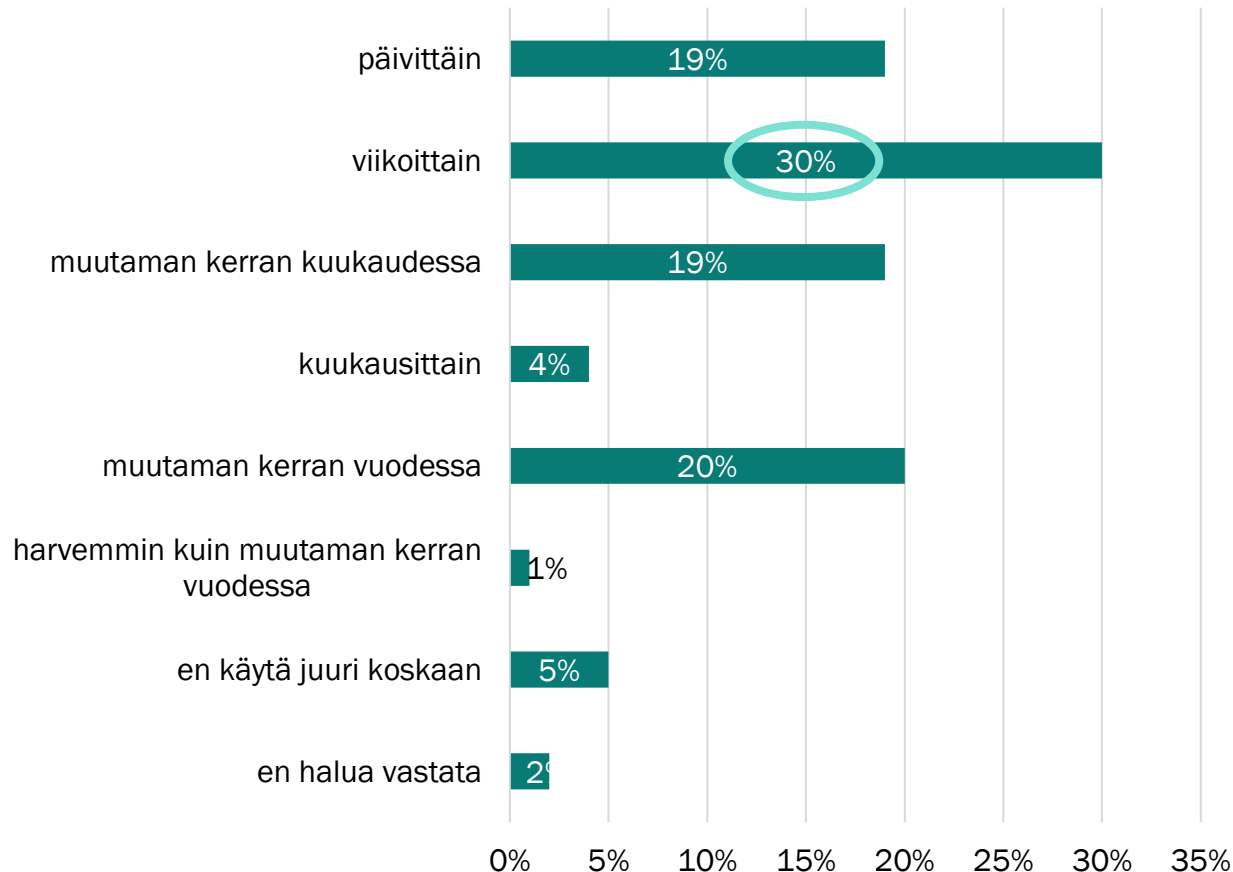
Niissä vastauksissa, joissa joukkoliikennettä käytetään, mainitaan useimmiten **paikallisliikenteen bussit tai junat**, mutta avoimet vastaukset eivät tuo esiin käyttöä motivoivia tekijöitä, vaan painottuvat enemmän myöhemmissä kysymyksissä esiin nouseviin ongelmiin.

Joukkoliikenne ei ole monelle vastaajalle ensisijainen arjen kulkumuoto, vaan auto koetaan edelleen välttämättömäksi.

Joukkoliikennevälineiden käytön määrä

Kuinka usein käytät joukkoliikennettä arjessa?

Vastaajien määrä: 128



Avoimissa vastauksissa käyttötiheys ei avaudu määrällisesti, mutta laadullisesti vastauksista nousee esiin **satunnaisuus**. Useat vastaajat kuvaavat joukkoliikenteen käyttöä tilanteisiin sidotuksi, ei rutiininomaiseksi.

Osa vastauksista antaa ymmärtää, että joukkoliikennettä käytetään vain silloin, kun muuta vaihtoehtoa ei ole tai kun reitti sattuu olemaan poikkeuksellisen sujuva. Joukkoliikenne ei näyttäydy arkea kannattelevana peruspalveluna, vaan **toissijaisena ratkaisuna**.

Joukkoliikenne ei ole monille pysyvä osa arjen rytmiä, vaan käyttö on epäsäännöllistä ja harkinnanvaraista.

Johtopäätökset joukkoliikenteestä aikuisten arkea koskien

Joukkoliikenne on aikuisille satunnainen ja täydentävä kulkumuoto. Vaikka suurin osa käyttää busseja ainakin joskus, käyttö on usein epäsäännöllistä, ja auto koetaan yleisesti välttämättömäksi arjen sujuvuuden vuoksi.

- **Toimivuuden kokemus**

Palvelu koetaan kohtalaisen toimivaksi, mutta ei riittävän luotettavaksi arjen perustaksi. Kokemusten keskiarvo on noin 3.5/5. Joukkoliikenne toimii parhaiten selkeillä, suorilla työmatkareiteillä; muissa tilanteissa epävarmuudet korostuvat.

- **Keskeiset haasteet**

1. Ruuhkaisuus: täynnä olevat bussit heikentävät matkustusmukavuutta.
2. Aikatauluongelmat: myöhästely, vuorojen peruuntuminen ja muutokset lisäävät stressiä.
3. Reittien kiertävyys ja pysäkkien saavutettavuus: pitkät kävelymatkat ja hitaat reitit laskevat käyttöhalukkuutta.
4. Kaluston vaihteleva laatu: epämukavuus heikentää palvelukokemusta.

- **Kehitystoiveet**

1. lisää vuoroja ruuhka-aikoihin
2. selkeämpää reittisuunnittelua
3. parempaa ennakoitavuutta ja tiedotusta
4. pysäkkien parempaa saavutettavuutta
5. kaluston ja matkustusolosuhteiden parannuksia

Kokonaisuutena joukkoliikenne nähdään palveluna, joka on tarpeellinen mutta riittämätön vastaamaan arjen rytmiin ja luotettavuuden tarpeeseen.



Johtopäätökset



Johtopäätös ja pääviesti

Aineiston perusteella perheiden arkea määrittää vahvimmin **palvelujen saavutettavuus, ennakoitavuus ja riittävyys**, ja kun nämä eivät toteudu (esim. varhaiskasvatuksessa, koulussa tai joukkoliikenteessä), **kuormitus näkyy suoraan lasten hyvinvoinnissa, perheiden ajankäytössä ja alueellisessa kiinnittymisessä.**

Yhteenveto kyselyn tuloksista ilmiötasolla

1. **Arjen saavutettavuus** on koko aineiston läpileikkaava teema.
Palvelujen läheisyys ja sujuvat siirtymät muodostavat perustan perheiden kokemalle hyvinvoinnille.
2. **Palveluiden kuormittuminen** näkyy varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.
Ilmiöihin kuuluvat paikkapula, suuret ryhmäkoot, vaihtuvuus ja epävarmuus palvelujen jatkuvuudesta.
3. **Sosiaaliset suhteet ja yhteisöllisyys** korostuvat kaikissa ikäryhmissä.
Lähikoulu, lähipäiväkoti ja paikalliset harrastuspaikat tukevat lasten ja nuorten **kiinnittymistä omaan elinympäristöönsä**.
4. **Tuen oikea-aikaisuus ja riittävyys** ovat keskeisiä hyvinvointitekijöitä.
Erityisen tuen ja aikuistuen tarve näkyy läpi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen.
5. Nuorisopalveluissa korostuu **rakenteellisen saavutettavuuden haaste**.
Nuorten vapaa-ajan **mahdollisuudet ovat epätasaisia**, ja matalan kynnyksen **tilat puuttuvat** monilta alueilta.
6. **Joukkoliikenteen toimivuus vaikuttaa** laajasti arkeen.
Ruuhkautuminen ja aikataulujen epävarmuus heikentävät turvallisuutta ja ennakoitavuutta niin lapsilla kuin aikuisilla.

Yhteenveto parhaiten toimivista palveluista

Aineiston perusteella parhaiten toimivat palvelut ovat ne, joissa korostuu **pysyvyys, läheisyys, selkeys** ja **henkilöstön osaaminen**. Näitä ovat erityisesti:

1. Varhaiskasvatuksen pienet ja kodinomaiset yksiköt

Näissä yksiköissä kiitetään pysyviä aikuisia, lapsilähtöistä työtettä, luonnon hyödyntämistä ja arjen johdonmukaisuutta.

2. Koulut, joissa on osaava ja vakaa henkilöstö sekä hyvä vuorovaikutus kodin kanssa

Hyvin toimiviksi koetaan koulut, joissa opettajat tuntevat oppilaat, viestintä toimii ja työrauha on kunnossa. Myös pienet ja yhteisölliset koulut nousevat vahvuuksina.

3. Toimiva lähikouluratkaisu

Kun koulumatka on lyhyt ja turvallinen, arki sujuu, ja lasten sosiaaliset suhteet pysyvät vahvoina. Lähikoulu toimii arjen vakaana rakenteena.

4. Iltapäivätoiminta niissä yksiköissä, joissa ohjaus on laadukasta ja lapsilähtöistä

Osa perheistä kuvaa palvelua turvalliseksi, toimivaksi ja hyvin johdetuksi, ja ohjaajia pidetään helposti lähestyttävinä.

5. Nuorisotyö silloin, kun se on näkyvää ja jalkautuvaa

Erityisesti liikkuva nuorisotyö ja yksittäisten työntekijöiden tekemä kohtaava työ saavat kiitosta alueilla, joilla ne toimivat aktiivisesti.

Yhteenveto parhaiten toimivista palveluista

Aineiston perusteella parhaiten toimivat palvelut ovat ne, joissa korostuu **pysyvyys, läheisyys, selkeys** ja **henkilöstön osaaminen**. Näitä ovat erityisesti:

6. Toisen asteen opetus silloin, kun opetusryhmän arjen rakenne ja opetus ovat laadukkaita

Toisen asteen opinnoissa parhaiten toimivaksi kuvataan: laadukas ja vaativa opetusosaavat opettajat ja ohjaajat, hyvä työrauha, toimivat opiskeluhuollon ja ohjauksen palvelut. Suurin osa nuorista pääsee toivomaansa oppilaitokseen, mikä tukee sujuvaa opintopolkua.

7. Joukkoliikenne – silloin kun reitti on suora ja palvelu säännöllinen

Aikuisten arjessa joukkoliikenne toimii parhaiten selkeillä, suorilla työmatkareiteillä, joissa vuorot ovat riittävän tiheitä, reitti ei kierrä ja pysäkki on lähellä. Näissä tilanteissa palvelu koetaan toimivaksi ja luotettavaksi.

Keskeiset kehittämisen kohteet

Perheiden arkea kuormittavat eniten **saavutettavuuden, tuen ja ennakoitavuuden puutteet** varhaiskasvatuksessa, koulussa, harrastuksissa ja joukkoliikenteessä, ja nämä muodostavat aineiston keskeisimmät kehittämiskohteet.

1. Varhaiskasvatuksen riittävyys ja ennakoitavuus

Paikkapula, suuriksi koetut yksiköt, henkilöstön vaihtuvuus ja tilojen haasteet kuormittavat arkea ja heikentävät palvelun ennustettavuutta.

2. Perusopetuksen ryhmäkoot, oppimisrauha ja tuen saatavuus

Suuriksi koetut ryhmät, vaihteleva työrauha ja tuen oikea-aikaisuuden puute ovat toistuvia haasteita.

3. Joukkoliikenteen luotettavuus ja saavutettavuus

Ruuhkaiset vuorot, aikataulujen epävarmuus, kiertävät reitit ja pitkät kävelymatkat pysäkeille heikentävät arjen sujuvuutta.

4. Iltapäivätoiminnan yhdenvertaisuus ja laatu

Ohjauksen ja valvonnan taso vaihtelee, paikkoja ei ole riittävästi ja erityistä tukea tarvitsevien pääsy ei toteudu tasavertaisesti.

5. Harrastus- ja vapaa-ajanpalvelujen saatavuus ja monipuolisuus

Nuorille puuttuu matalan kynnyksen paikkoja (nuorisotilat, hengailualueet), ja harrastustarjonta koetaan osin yksipuoliseksi ja kapasiteetiltaan rajalliseksi. Taksikuljetusten varassa olevat nuoret jäävät helposti toiminnan ulkopuolelle.

Keskeiset kehittämisen kohteet

6. Nuorisopalvelujen epätasainen alueellinen näkyvyys
Monilla alueilla ei ole nuorisotilaa lainkaan, ja liikkuvan nuorisotyön tavoittavuus vaihtelee; nuorten osallisuus palvelujen suunnittelussa jää vähäiseksi.
7. Toisen asteen tuen ja harjoittelumahdollisuuksien vaihtelevuus
Työssäoppimispaikkojen saatavuus on epätasaista, ja opiskeluhuollon sekä tuen riittävyys vaihtelee oppilaitoksittain.

KEHITTÄMISKOhteet 2026

Varhaiskasvatus → paikkapula, ryhmäkoot

Perusopetus → oppimisrauha, tuki, saavutettavuus, ennakointi, tiedonkulku

Iltapäivätoiminta → laatu, yhdenvertaisuus

Harrastukset → tilojen & tarjonnan puute

Nuorisopalvelut → saavutettavuus, osallisuus

Toinen aste → työssäoppimispaikat, nuoren tuki

Joukkoliikenne → ruuhkat, vuorot, luotettavuus

Lahden kaupunki
Osallisuuskoordinaattori Tia Mäkinen
tia.makinen@lahti.fi, p. 044 769 8695
[Lahti.fi/kumppanuuspoydat](https://lahti.fi/kumppanuuspoydat)